

การดำเนินงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ด้วยการเข้าถึงประชาชน
หรือควมมาตรการทางการเมืองของกองทัพภาคที่ 1

การเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติจากการใช้กำลังและอาวุธเข้าทำการปราบปรามผู้ก่อการ
ร้ายคอมมิวนิสต์ โดยหันมาใช้มาตรการทางการเมืองหรือการเมืองนำการทหารของรัฐบาลนั้น ทำ
ให้นโยบายการเข้าถึงประชาชนและการดำเนินงานคานาภิการพลเรือนของทหารถูกนำมาใช้อย่าง
จริงจัง โดยได้มีการศึกษา วิจัย ขอบกพรองและสาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการป้องกันและปราบปราม
คอมมิวนิสต์ที่แล้ว ๆ มา เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดที่จะให้การดำเนินงานได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ
ภาพ จากการศึกษาวิจัยของหน่วยงานและสถาบันที่เกี่ยวข้อง¹ พบว่าวิธีการที่ดีที่สุดที่จะสามารถ
เอาชนะคอมมิวนิสต์หรือผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้ประการแรก คือการระดมสรรพกำลังทั้งหลาย
เข้าทำการพัฒนาชนบทที่อยู่ทางไกลความเจริญ โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ในเขตแทรกซึมหรือล่อแหลมต่อ
การแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เพื่อแก้ไขสภาวะความยากจนแร้นแค้นของราษฎรในทุก
วิถีทาง รวมทั้งสร้างความปลอดภัยขึ้นในหมู่บ้าน ประการที่ 2 คือการเสริมสร้างให้ประชาชน

¹เช่น คณะวิจัยของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, คณะอาจารย์และนายทหาร
นักเรียนวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 22, "การป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ควมมาตรการทาง
การเมือง", (วิทยานิพนธ์วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2520), หน้า 319.,
ชาดูชัย รามโกมุท พ.อ., "เมืองไทยกับปัญหาประเทศกำลังพัฒนา" (วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการ
ทัพบก, 2520), หน้า 30, เรียร์ ชนโมศรี พ.อ., "ทหารกับการพัฒนาประเทศ", (วิทยานิพนธ์
วิทยาลัยการทัพบก, 2519), หน้า 22, สุรัชย์ ถนอมพิชัย พ.อ., "ภาพพจน์ในการปราบปราม
ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์", (วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก, 2519), หน้า 13, วิเชียร
สังข์ไพรวิน พ.อ., "การต่อต้านการดำเนินการยึดอำนาจรัฐของ พคท", (วิทยานิพนธ์
วิทยาลัยการทัพบก, 2513), หน้า 7.

มีความรู้ความเข้าใจในคานการ เมืองการปกครองอย่างถูกต้อง ประการที่ 3 คือการสร้างความรู้
 เข้าใจอันดีที่เกิดขึ้นระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาล ซึ่งสรุปได้ว่า การโฆษณาการทาง
 การ เมืองในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์คนก็คือ วิธีการหรือหนทางปฏิบัติทุก
 อย่างที่จะเอาชนะจิตใจประชาชน หรือเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและแนบแน่นระหว่าง
 เจ้าหน้าที่รัฐบาลกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเลื่อมใสรัฐบาลให้มากที่สุดและเร็วที่สุดที่จะทำได้¹
 เพราะการพัฒนาชนบทให้เกิดความเจริญในคานต่าง ๆ เทากับเป็นการพิทักษ์ประชาชนและ
 ทรัพย์สิน สามารถแยกประชาชนออกจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และตัดการสนับสนุนของ
 ประชาชนมิให้ถึงมือผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การเสริมสร้างให้ประชาชนได้เข้าใจในระบอบการ
 ปกครองอย่างถูกต้อง จะทำให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์โฆษณาชวนเชื่อ ปลุกกระดมราษฎรให้ลงมือโค่นล้ม
 และการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับราษฎร ยอมรับการร่วมมือทั้งในคานการข่าวและการดำเนินงาน
 งานคานต่าง ๆ สำหรับทางฝ่ายทหารนั้นในระยะเริ่มแรกของการป้องกันและปราบปราม มุ่งแก้
 ปัญหาด้วยการศึกษาทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของพรรคคอมมิวนิสต์ แต่ขาดความเข้าใจถึงวิธีการ
 อย่างแท้จริงในการดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จึงใช้กำลังทหารเข้าทำการ
 ปราบปรามแต่อย่างเดียว ผลการปฏิบัติงานในระยะแรกแทนที่จะลดจำนวนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
 กลับเป็นการเพิ่มจำนวนขึ้นอีก เพราะการเข้าไปสร้างเงื่อนไขโดยไม่ได้อาศัยต้นเหตุของปัญหา
 อย่างแท้จริง ในระยะต่อมาเมื่อได้มีการศึกษาดังต้นเหตุและมีการวิจัยปัญหาต่าง ๆ ตามที่กล่าว
 แล้ว จึงได้รับเร่งดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามในทุกรูปแบบ เพื่อต่อต้านและแก้เงื่อนไข
 ที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้ปลุกกระดมไว้

กองทัพภาคที่ 1 กับภารกิจในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

กองทัพภาคที่ 1 มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลางและ
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25 จังหวัด นับแต่จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี ซึ่งอยู่ทางคานเหนือ จังหวัด
 ปราจีนบุรี จันทบุรี ทราก ทางคานทิศตะวันออก จังหวัดกาญจนบุรี ทางคานทิศตะวันตก และ
 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สุดเขตทางทิศใต้ การแบ่งเขตการปกครอง แบ่งความรับผิดชอบในพื้นที่

¹ คณะอาจารย์และนายทหารนักเรียนวิทยาลัยการทัพบก, เรื่องเดียวกัน, หน้า 336.

ออกเป็นมณฑลทหารบกที่ 1 มณฑลทหารบกที่ 2 และจังหวัดทหารบกเพชรบุรี¹ พื้นที่รับผิดชอบซึ่งมี
 อาณาเขตติดต่อกับต่างประเทศและมีปัญหาทางชายแดนในปัจจุบันได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี
 จันทบุรี และตราด ซึ่งติดต่อกับประเทศกัมพูชา สำหรับพื้นที่ซึ่งอยู่ทางไกลความเจริญและทรกั้นการ
 เป็นพื้นที่ซึ่งประกอบควยภูเขและป่า การพัฒนายังเข้าไปไม่ถึงถึง เอื้ออำนวยต่อการแพร่ขยายลัทธิ
 ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตแทรกซึมของนุ้กการรายคอมมิวนิสต์
 แล้วได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี และ ตราด

เมื่อปี พ.ศ. 2508 รัฐบาลได้จัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์
 (กอ.ปค.) ขึ้น เพื่อทำการปราบปรามนุ้กการรายคอมมิวนิสต์ทั่วประเทศ รวมทั้งการปราบปราม
 โจรจีนคอมมิวนิสต์ร่วมกับมาเล เขียวตามบริเวณชายแดนภาคใต้ ต่อมากองอำนวยการป้องกันและ
 ปราบปรามคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.)
 และกำหนดพื้นที่รับผิดชอบให้กองทัพภาคแต่ละภาค เป็นกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในตาม
 ชื่อของกองทัพภาคนั้น ๆ เช่น กองทัพภาคที่ 1 มีฐานะเป็นกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
 ภาค 1 ดังนั้น จะเห็นว่านอกจากหน้าที่หลักในการป้องกันชายแดนและการป้องกันราชอาณาจักรตาม
 ภารกิจหลักของกองทัพบกแล้ว กองทัพภาคที่ 1 ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปราม
 นุ้กการรายคอมมิวนิสต์อีกอย่างหนึ่งควย

ลักษณะการดำเนินงานในการป้องกันและปราบปราม

กองทัพภาคที่ 1 และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 มีหน้าที่อำนวยการ
 การวางแผน ควบคุม ให้การสนับสนุนและเพิ่มเติมการปฏิบัติการทางการเมืองของส่วนราชการ
 พลเรือน ตำรวจ และหน่วยทหาร เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบทุกอาชีพ ทุกระดับและทุกสังคม
 ได้รับการปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 ควบคู่การใช้เครื่องมือทุกชนิดในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติพฤติกรรมรวมในความผูกพัน ความรับผิดชอบ
 ชอบร่วมกันและความยอมรับโดยชอบธรรมในการดำเนินงานของรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายและเร่ง

¹พระราชบัญญัติแบ่งส่วนราชการกองทัพบก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวง
 กลาโหม พุทธศักราช 2513, มาตรา 5.

ดำเนินงานทำลายโครงสร้างทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ดำเนินการจัดตั้ง
พลังมวลชน ราษฎรกลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์ และการพัฒนาหมู่บ้านตามโครงการอาสาพัฒนาและ
ป้องกันตนเอง ในอันที่จะพัฒนาประชาธิปไตยบนรากฐานที่มั่นคงถูกต้องและเหมาะสมกับสังคมไทย¹

การดำเนินงานของกองทัพภาคที่ 1 ในปัจจุบันเน้นหนักในค่านิจการพลเรือน ได้แก่
การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการศึกษาอาชีพต่าง ๆ ให้กับราษฎรในค่านเกษตรกรรม
สาขาต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และมีขีดความสามารถที่จะนำความรู้ไปปรับปรุง
สภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม การสร้างเส้นทางคมนาคม การให้การช่วยเหลือทางด้านการ
รักษาพยาบาล และการสร้างความปลอดภัยขึ้นในหมู่บ้านเป็นต้น ส่วนการปฏิบัติจิตวิทยาได้แก่การ
สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับราษฎรด้วยการให้การบันเทิง พบปะเยี่ยมเยียน รวมทั้งการ
ฝึกอบรมให้ราษฎรได้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การศึกษา
เปรียบเทียบลัทธิการเมืองต่าง ๆ ซึ่งให้เห็นผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปลุกระดมมวลชนของ
ฝ่ายคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจะมีลักษณะของการผสมผสานความร่วมมือระหว่าง
หน่วยงานต่าง ๆ ไปด้วยทุกโครงการ เพราะการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์เป็นนโยบาย
ของรัฐบาล ไม่มีหน่วยงานใดที่จะสามารถดำเนินการได้โดยลำพังอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษา
วิจัยในเรื่องนี้มุ่งศึกษาดังการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ว่า มีการดำเนิน
งานในค่านใด ผลจากการดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพียงใด

โครงการต่าง ๆ ซึ่งกองทัพภาคที่ 1 ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

การพัฒนาเพื่อความมั่นคง

สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าสถานการณ์ในพื้นที่เขตรับผิดชอบของแต่ละ
กองทัพภาคมีปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะปัญหาการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงขึ้นในเขตของกองทัพภาค โดยมีแม่ทัพ
ภาคเป็นประธานกรรมการ ประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ผู้ว่าราชการ

¹ สัมภาษณ์ พันตรีสมศักดิ์ ศัลยกำจร, ผู้ช่วยหัวหน้ากองกิจการพลเรือน กองทัพภาคที่ 1,

จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเป็นกรมการรวม และมีศูนย์ประสานงาน
เตรียมพร้อมแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ประสานนโยบายเพื่อความมั่นคงกับคานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
เป็นฝ่ายเลขานุการ นโยบายหลักของคณะกรรมการนี้ ให้นับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามผู้ก่อการ
ร้ายคอมมิวนิสต์ด้วยมาตรการทางกฏหมาย เป็นหลัก รวมทั้งความมั่นคงด้านชายแดนอีกด้วย
โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงซึ่งกองทัพภาคที่ 1 ได้ริเริ่มดำเนินการ เน้นในเรื่องการสร้างเส้น
ทางคมนาคม ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้แก่การสร้างถนนเขาหมูบ้าน หรือระหว่างหมูบ้านที่อยู่
ห่างไกลไม่มีเส้นทางคมนาคม¹ การสร้างเส้นทางให้สัมพันธ์กับโครงการพัฒนาของจังหวัด
โครงการกั้นถาวรของโขงประมาณเป็นจำนวนมากและกองทัพภาคไม่มีขีดความสามารถที่จะก่อสร้าง
ได้เอง กองอาศัยหน่วยงานต่าง ๆ และบริษัทเอกชนดำเนินการ โดยทางทหารจะให้การคุ้มครอง
ความปลอดภัยจากการลอบโจมตีของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

โครงการจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน

ตามปกติทหารบกและทหาร เรือจะเป็นหน่วยปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ซึ่งชายแดน ประชาชน
ที่อาศัยอยู่ตามชายแดน หากไม่มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นก็จะอาศัยอยู่โดยตามปกติ แต่เมื่อมี
เหตุการณ์รุกรานของกำลังทหารจากภายนอกประเทศแล้วก็ไม่สามารถจะอยู่ได้อย่างสันติสุข จำเป็น
ที่ทหารจะต้องให้การคุ้มครอง แต่เนื่องจากบริเวณชายแดนในพื้นที่ยังมีเขตติดต่อกับประเทศ
เพื่อนบ้านยาวหลายร้อยกิโลเมตร กำลังทหารที่มีอยู่ไม่สามารถจะคุ้มครองได้ตลอดแนว นับตั้งแต่
ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้โจมตีเผาหมู่บ้านและกวาดต้อนราษฎรตาม
ชายแดนข้ามไปยัง เขตกัมพูชา ทำให้ราษฎรต้องเสียชีวิตอพยพหลบภัยอยู่ตลอดเวลา กองทัพภาคที่ 1
จึงได้แก้ปัญหาที่เผชิญหน้า โดยการจัดทำโครงการจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนขึ้นหลายแห่ง
ในจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด โครงการกั้นถาวรเน้นหนักในเรื่องการฝึกอบรมคานการ
รักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน จัดระเบียบการปกครองหมู่บ้าน พร้อมกับมอบอาวุธปืนและกระสุนปืน
ให้ราษฎรไว้เพื่อป้องกันหมู่บ้านและทรัพย์สิน² ราษฎรที่ได้รับการฝึกอบรมจะเป็นราษฎรอาสาสมัคร

¹บรรยายสรุปการดำเนินงานของกองกิจการพลเรือน กองทัพภาคที่ 1, ตุลาคม 2521.

²บรรยายสรุปแก่แม่ทัพภาคที่ 1 ของกองกิจการพลเรือน กองทัพภาคที่ 1, ตุลาคม

หรือเรียกว่าไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.)¹ โดยปกติจะทำการลาดตระเวนร่วมกับกำลังทหาร และตำรวจชายแดนโดยไม่มีเงินค่าตอบแทน นอกจากจะทำการฝึกอบรมด้านการรักษาความปลอดภัย

¹โครงการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) นี้ ได้รับแนวความคิดและการดำเนินงานมาจากกองทัพภาคที่ 2 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่บริเวณภาคอีสาน เนื่องจากราษฎรหลายหมู่บ้านในจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะจังหวัดนครพนมและจังหวัดอุดรธานี ซึ่งถูกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์บีบบังคับและบีบบังคับมาเป็นเวลานานได้เกิดการรวมพลังกันเอง โดยใช้อาวุธเท่าที่มีอยู่เขาต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จนกระทั่งผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แตกพ่ายไป และราษฎรเหล่านั้นต่อมาได้ร้องขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารช่วยฝึกการใช้อาวุธและยุทธวิธีให้ โดยราษฎรพยายามช่วยกันจัดหาอาวุธเองนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา กองทัพภาคที่ 2 มองเห็นคุณค่าในการเข้าไปช่วยฝึกอบรมราษฎร จึงได้เริ่มโครงการฝึกอบรมราษฎรอย่างจริงจัง ขยายการฝึกอบรมไปทั่วทุกหมู่บ้านอำเภอและจังหวัดที่ถูกผู้ก่อการร้ายคุกคาม และเรียกโครงการฝึกอบรมนี้ว่า "ไทยอาสาป้องกันตนเอง" (ทสป.) ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มราษฎรอาสาสมัครต่าง ๆ เช่น ทสป., อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ฯลฯ จึงได้มีนโยบายที่จะรวบรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัครให้เป็นแบบฉบับเดียวกัน จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. 2521 เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2521 เรียกโครงการฝึกอบรมนี้ว่า "ไทยอาสาป้องกันชาติ" (ทสปช.) ทั้งนี้ให้ยกเว้นกิจการลูกเสือชาวบ้าน กิจการอาสารักษาดินแดน (อส.) และโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ (อพป.) กอ.รมน. เป็นศูนย์ ทสปช. กลาง กองทัพภาค และ กอ.รมน.ภาค เป็นศูนย์ ทสปช. ภาค จังหวัดนับเป็นศูนย์ ทสปช. จังหวัด อำเภอเป็นศูนย์ ทสปช. อำเภอ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจัดตั้งเป็นหมวดไทยอาสาป้องกันชาติ มีหัวหน้าหมวด 1 คน และรอง 2 คน สมาชิกไม่เกิน 20 คน การสั่งใช้และการควบคุมดูแล โดยปกติ ทสปช. จะปฏิบัติภารกิจร่วมกับเจ้าพนักงานปกครอง ตำรวจ ทหาร หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เฉพาะในท้องที่ของตน เว้นแต่จะได้รับคำสั่งจากหน่วยเหนือให้ไปปฏิบัติภารกิจ ณ ท้องที่อื่นเฉพาะกรณีที่ทำเป็น การใช้ให้ ทสปช. ปฏิบัติภารกิจอะไรบางนั้น กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าวหมวดที่ 5 ข้อ 37.

แล้ว กองทัพอากาศที่ 1 ยังได้ทำการพัฒนาในระยะต้นเพื่อสนองความต้องการ แรงควนของประชาชน หลังจากนั้นจึงมอบให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานฝ่ายพลเรือนที่จะเข้าไปทำการพัฒนาในลักษณะสมบูรณแบบต่อไปโดยหน่วยทหารและอาสาสมัครป้องกันชาติ จะเป็นผู้ให้การป้องกันความปลอดภัยและประสานงานเพื่อให้หน่วยราชการต่าง ๆ ดำเนินการไปตามโครงการที่กำหนดไว้

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบริเวณพื้นราบเชิงเขาตามแนวพระราชดำริ

โครงการนี้เรียกว่าโครงการพัฒนาที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ เนื่องจากพื้นที่เชิงเขาเป็นสภาพป่าเขา และมีการแทรกซึมของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ มีการเคลื่อนไหวตามหมู่บ้านที่อยู่บริเวณนี้ซึ่งอยู่ห่างไกล ไม่มีเส้นทางคมนาคม บางแห่งมีเส้นทางแต่ถูกผู้ออกการร้ายฯ เผาทำลายเพื่อให้ตัดขาดจากฝ่ายบ้านเมืองให้เป็นเขตปลอดปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทำให้ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือและพัฒนาได้ จึงจำเป็นต้องนำกำลังเข้าทำการปราบปรามแผนประจำปีในพื้นที่บางแห่ง เมื่อทหารเข้าไปพบประชาชนในหมู่บ้าน ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมบอกข่าวสารการเคลื่อนไหวของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ การดำเนินงานตามโครงการขั้นต้นคือหน่วยทหารจะเข้าไปปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความจิตใจเกรงขาม รวมกลุ่มราษฎรให้เกิดความสามัคคี สร้างอุคมการ สร้างความสัมพันธ์ ให้การช่วยเหลือและทำการพัฒนาขั้นพื้นฐาน จากนั้นจะนำหน่วยงานต่าง ๆ ของฝ่ายพลเรือนเข้าไปพัฒนาในลักษณะสมบูรณแบบต่อไป งานที่ดำเนินการมาแล้ว ได้แก่พื้นราบเชิงเขาในพื้นที่อำเภอสระแก้ว อำเภอวัฒนานคร อำเภอพระยา กิ่งอำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี โดยหน่วยเฉพาะกิจ กองพลที่ 2 กองทัพอากาศที่ 1 ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจังหวัดปราจีนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานหลัก

โครงการ เฉพาะอย่างที่เสริมโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ในชนบทที่ห่างไกล

เพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้นในพื้นที่ที่มีการแทรกซึมของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ ที่กองทัพอากาศที่ 1 ได้ดำเนินการไปแล้ว คือ

1. การสืบสภาพและหาข้อเท็จจริงในพื้นที่ตามหมู่บ้านที่ห่างไกลและทุรกันดาร เพื่อที่จะทราบเงื่อนไขที่ผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ได้กระทำ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนในการ

แก้ไขในโอกาสต่อไป¹

2. โครงการอบรมประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน สืบเนื่องจากการดำเนินงานในข้อ

4.1 ทำให้ทราบวาระราษฎรผู้ใดที่ให้การสนับสนุนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ตามหมู่บ้าน หรือเป็นแกน
ใหญ่กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งเรียกว่าแกนบาน ส่วนมากจะเป็นบุคคลสำคัญ หรือมีลักษณะเด่น
ในคานาคานหนึ่งของหมู่บ้าน จากนั้นจึงดำเนินการฝึกอบรมประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานให้ โดยเชิญ
บุคคลดังกล่าวเข้ารับการอบรม ปรับความคิดความเข้าใจ ควบคู่กับการให้การศึกษา ลัทธิการเมือง
เปรียบเทียบให้ทราบข้อเท็จจริง เพื่อให้มีโอกาสผู้หลงผิดก่อการปลุกระดมของผู้ก่อการร้าย
คอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนแนวความคิดไปตามแนวทางที่ถูกทองของฝ่ายรัฐบาล การดำเนินงานดังกล่าว
มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสกัดความสัมพันธ์ระหว่างแกนบาน กรรมการหมู่บ้าน กับผู้ก่อการร้ายคอมมิ
วนิสต์ไม่ให้ได้รับการสนับสนุนด้านการข่าวและการส่งกำลัง ซึ่งจะเป็นการลดเงื่อนไขการโฆษณา
ชวนเชื่อ หรือการปลุกระดมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ให้ลดลง กองทัพอากาศที่ 1 ได้มอบหมาย
ให้กองข่าวดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนถึงปี พ.ศ. 2522 ทำการอบรมราษฎรจำนวน
13 รุ่น ซึ่งดำเนินการในจังหวัดปราจีนบุรี เพชรบุรี และราชบุรี ปัจจุบันได้มอบงานดังกล่าวให้
ศูนย์ข่าวรวมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เขต 2 ดำเนินการต่อไป แต่ทางกองทัพอากาศยังคงทำหน้าที่
ประสานงานและให้การสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่จำเป็น

3. การปฏิบัติจิตวิทยาและช่วยเหลือประชาชน จุดมุ่งหมายคือการแก้ปัญหาความ

ทุกข์ยาก ความอดอยาก เจ็บไข้ได้ป่วย ในระยะสั้น ในลักษณะของการช่วยเหลือเฉพาะหน้า เช่น
การก่อสร้าง เล็ก ๆ น้อย ๆ ตามความต้องการของประชาชน ให้คำแนะนำการประกอบอาชีพ
ช่วยเหลือเก็บเกี่ยวผลผลิต บริการด้านการแพทย์ อนามัย และในเวลาเดียวกันจะทำการประชา
สัมพันธ์แจ้งข่าวสารบ้านเมืองให้ประชาชนทราบ ผลงานที่กระทำไปแล้วกระทำโดยหน่วยทหารใน
พื้นที่ตามแผนปฏิบัติงานประจำปี และกองทัพอากาศที่ 1 ได้ส่งหน่วยปฏิบัติการจิตวิทยา
ทำการปฏิบัติการจิตวิทยา และโฆษณาประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และ

¹โครงการนี้เริ่มต้นจากกองทัพอากาศที่ 2 ส่วนหน้าสกลนคร ต่อมาได้ขยายไปในเขต
กองทัพอื่น ๆ

ใช้วิทยุกระจายเสียง เคลื่อนที่อีกทางหนึ่งด้วย

4. โครงการหมอบาน เนื่องจากราษฎรที่อยู่ห่างไกลและทุรกันดารไม่มีสถานพยาบาล กองอาศัยหมอบาน หมอไสยศาสตร์ทำการรักษา บางครั้งก็นำคนเจ็บมาทำการรักษาในเมือง ต้องใช้เวลาเดินทางเกือบ 1 วัน คนไข้อาจเสียชีวิตกลางทาง เพราะการคมนาคมต้องใช้การเดินเท้าเป็นส่วนใหญ่ กองทัพอากาศที่ 1 เห็นความจำเป็นดังกล่าวจึงได้ประสานกับสาธารณสุขจังหวัด แพทย์ของโรงพยาบาลประจำจังหวัดรวมวางหลักสูตรอบรม โดยจะคัดเลือกสตรีโสด อายุ 18 - 25 ปี ในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลมารับการอบรมและฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลของจังหวัดนั้น ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน หลังจากจบหลักสูตรแล้วจะส่งกลับไปทำหน้าที่ตามเดิมและจ่ายเวชภัณฑ์ให้ตามเกณฑ์ โดยจะมีฝ่ายทหารติดตามการปฏิบัติงานเป็นระยะ เมื่อครบ 6 เดือน จะเรียกมาสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เพื่อทราบข้อมูลของโรคในชนบทนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในกิจการแพทย์ต่อไป ผลงานที่ดำเนินการมาแล้วดำเนินการในจังหวัดปราจีนบุรี ที่อำเภอตาพระยา อำเภอสระแก้ว อำเภอวัฒนานคร ถึงอำเภอ นาดี จำนวน 4 รุ่น ที่จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 2 รุ่น¹

5. โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองแห่งชาติ ซึ่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โครงการดังกล่าวประกอบด้วย การฝึกอบรมราษฎรใหม่มีความรู้ความชำนาญในทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อยกฐานะการครองชีพให้สูงขึ้น และการสร้างความปลอดภัยถาวรขึ้นในหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตแทรกซึม ให้ราษฎรในหมู่บ้านมีความสามารถที่จะรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านของตนเองในสถานการณ์ที่ไม่รุนแรงจนเกินไป รวมทั้งสามารถที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในพื้นที่ โครงการนี้ดำเนินการในเรื่องการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ในหมู่บ้านซึ่งมีการปฏิบัติการทางจิตวิทยาและการอบรมประชาธิปไตยชนพื้นราบมาแล้ว แต่ในบางหมู่บ้านอาจเป็นเพียงการปฏิบัติการตาม

¹ คำบรรยายสรุปแก่แม่ทัพภาคที่ 1 ของกองกิจการพลเรือน กองทัพอากาศที่ 1, ตุลาคม

จิตวิทยา ทหารก็สามารถเข้าทำการฝึกอบรมได้ เมื่อได้ตรวจสอบความไว้วางใจในมาตรการทาง
 ทางการเมืองแล้ว ตามโครงการนี้เมื่อได้มีการฝึกอบรมราษฎรตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย
 แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการดำเนินงานของฝ่ายพลเรือนในด้านการพัฒนาและบริการ ซึ่งมีหน่วยงานต่าง ๆ

จากกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและ
 สหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ เขาร่วมดำเนินงาน หลังจากได้ทำการพัฒนาลักษณะสมบูรณ์แบบแล้ว
 หมู่บ้านที่ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการนี้ จะได้ประกาศเป็นหมู่บ้านอาสาป้องกันชาติ (อพพ.)
 การบริหารงานในหมู่บ้านประกอบด้วยคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านนั้นเอง โดยมี
 ข้าราชการของรัฐเป็นที่ปรึกษา ผลงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี
 พ.ศ. 2518 และเป็นปีทดลอง ดำเนินงานในจังหวัดปราจีนบุรี และ ประจวบคีรีขันธ์ รวม 35
 หมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2519 ดำเนินงานในพื้นที่เขตแทรกซึม 5 จังหวัด ๆ ละ 12 หมู่บ้าน ปี
 พ.ศ. 2520 เป็นการฝึกพบทวนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการไปแล้ว จำนวน 60 หมู่บ้าน ปี
 พ.ศ. 2521 ดำเนินงานใน 5 จังหวัด รวม 40 หมู่บ้าน^{1*}

นอกจากการดำเนินงานที่กล่าวแล้ว กองทัพบกที่ 1 ยังได้มีการดำเนินงานอีก
 หลายอย่าง เพื่อการป้องกันการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ทั้งด้านหมู่บ้านปฏิบัติงานและประชาชนที่เกี่ยวข้อง
 ซึ่งดำเนินการฝึกและอบรมตามโครงการต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การจัดตั้งยุวชนทหารบก ได้รับนโยบายจากกองทัพบกให้ดำเนินการ โดยมี
 วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เกิดความคิดริเริ่มและปฏิบัติหน้าที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รวบรวม
 เยาวชนให้เป็นปึกแผ่นก่อนที่ฝ่ายตรงข้ามจะชักจูงให้หลงผิดในลัทธิคอมมิวนิสต์ ผลงานที่
 ดำเนินการมาแล้ว ทำการฝึกอบรมเยาวชนในกรุงเทพมหานครรวม 4 รุ่น ทางจังหวัด 7 รุ่น²

¹ กอ.รมน., รายงานการประเมินผลการฝึกอบรมการพัฒนาและบริการและการฝึก
 อบรมรักษาความปลอดภัย ปี 2520.

*โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ อพพ. ใน "การประชุมทำความเข้าใจนโยบาย
 การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ประจำปี 2524", กอ.รมน. (โรเนียว)

² บรรยายสรุปของกองกิจการพลเรือน กองทัพบกที่ 1, 2521.

2. การอบรมเลี้ยงชาวบ้าน ทำการฝึกอบรมชาวบ้านให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักหน้าที่พลเมืองดี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ ทางราชการ รวมทั้งผู้เข้ารับการอบรมได้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพ การอบรม ดังกล่าวกระทำในจังหวัดที่มีการแทรกซึมของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์เท่านั้น ปัจจุบันโครงการนี้ได้ ยุกไปพร้อมอยู่ในโครงการ การฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) ซึ่งกำลังดำเนินงานอยู่ทั่ว ทุกจังหวัดในปัจจุบัน¹

3. การอบรมคนธรรมสัมพันธ์แก่เจ้าหน้าที่ที่จะออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ ทั่วไป เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในหน้าที่รับผิดชอบและมีมนุษยสัมพันธ์ดีกับราษฎรและ สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแนบแน่น ที่ดำเนินการไปแล้วได้แก่ การอบรมเจ้าหน้าที่หมวด รมรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา ชุกแพทย์ทหาร เจ้าหน้าที่ในกองกำลังบูรพา เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั่วประเทศชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ หมวดปฏิบัติการเฉพาะกิจกองทัพภาคที่ 1 เจ้าหน้าที่ศูนย์ พัฒนาและป้องกันตนเองอำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี เจ้าหน้าที่ในหน่วยเฉพาะกิจ กองพล 1 หมวดปฏิบัติการทางจิตวิทยาของ กอ.รมน. ภาค 1 และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการจิตวิทยาประจำ กอ.รมน. เขตจังหวัดต่าง ๆ ฯลฯ²

4. การอบรมเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ เพื่อให้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหารและประชาชนทั่วไป ได้ทราบสถานการณ์ การ ดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและมาตรการในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ซึ่งดำเนิน งานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนกระทั่งปัจจุบัน³

¹ เรื่องเดียวกัน.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

5. การเข้าร่วมในโครงการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.)

กองทัพอากาศที่ 1 ในฐานะเป็นศูนย์ ทสปช. ภาค 1 ที่รับนโยบายจากศูนย์ ทสปช. กลาง (กอง.รมน.) ให้ทำการฝึกอบรมวิทยากรไทยอาสาป้องกันชาติระดับจังหวัดทุกจังหวัดภายในเขตรับผิดชอบของกองทัพ นอกจากนี้ในการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติของจังหวัดต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ของกองทัพอากาศที่ 1 จะเป็นผู้กำเนิการวางแผน ควบคุม เป็นที่ปรึกษากำหนดหน่วยงานระดับต่าง ๆ ที่จะทำการฝึกอบรม เช่น นำตารางการฝึกอบรม แนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การฝึกได้ผลและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของทางราชการ นอกจากนี้ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ชุดฝึกเข้าร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกทุกครั้งของทุกจังหวัดด้วย¹

สรุป

ในบทที่ 4 เป็นการกล่าวถึงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ทหารกองทัพอากาศที่ 1 ได้ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยงานหลายสาขา เช่น การพัฒนาทางคมนาคมเศรษฐกิจด้วยฝีมือวิชาชีพทางคมนาคม กรมให้กับราษฎร การสร้างเส้นทางคมนาคมในชนบท การให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติและการรักษาพยาบาล การฝึกอบรมราษฎรให้สามารถรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านของตนเอง ตลอดจนการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ราษฎรได้เข้าใจในระบอบการปกครอง ในปัจจุบันและลัทธิการเมืองฝ่ายตรงข้าม การฝึกอบรมราษฎรให้เกิดความรักชาติ รักหมู่คณะ เป็นคน การศึกษาในบทนี้เพื่อต้องการชี้ให้เห็นลักษณะและประเภทของงานที่กองทัพอากาศที่ 1 ดำเนินการอยู่อย่างกว้าง ๆ ว่า ได้มีการดำเนินงานอะไรบ้างเท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดของงานแต่ละประเภท ซึ่งการดำเนินงานแต่ละอย่างจะประกอบด้วยรายละเอียดข้อปลีกย่อยเกี่ยวกับขบวนการดำเนินงานซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะหรือเป้าหมายของโครงการนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทุกโครงการจะมี

¹ ผู้เขียนได้รับการฝึกอบรมให้ เป็นวิทยากรไทยอาสาป้องกันชาติระดับอำเภอของจังหวัดนนทบุรี เมื่อกันยายน 2522 และเมื่อมีการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 2 ครั้ง ได้เข้าร่วมเป็นวิทยากรช่วยจนเสร็จการอบรม.

วัตถุประสงค์หลักร่วมกันคือ การพยายามเข้าถึงประชาชนเพื่อผลในการป้องกันและปราบปรามการ
ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของงานและ
ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อทหารจะได้ออกไปถึงในบทต่อ ๆ ไป.